

ENGELS OTTO BOENIGKILLE

Breslaubun*

Folkestone Doverin lähellä
21. elokuuta 1890

...Voin vastata kysymyksiinne³⁴⁰ vain lyhyesti ja yleispiirtein, muuten joutuisin kirjoittamaan kokonaisen tutkielman vastatakseni ensimmäiseen kysymykseen.

I. Niin sanottu »sosialistinen yhteiskunta» ei ole mielestäni mikään sellaisenaan ikiajoiksi annettu olio, vaan sitä on samoin kuin kaikkia muitakin yhteiskuntajärjestelmiä tarkasteltava jatkuvasti muuttavana ja uudistuvana. Sen perinpohjaisena eroavuutena nykyiseen järjestelmään verraten on tietenkin tuotannon järjestäminen aluksi erillisen kansakunnan kaikkien tuotantovälineiden yhteisen omistuksen perustalla. En näe kerrassaan mitään vaikeuksia tämän mullistuksen toteuttamisessa jo huomenna — kysymyksessä on vähittäinen toteuttaminen. Todistuksena siitä, että työläisemme pystyvät tähän, ovat heidän lukuisat tuotanto- ja kulutusosuuskuntansa, joita siellä, missä poliisi ei ole tahallisesti horjuttanut niitä, on hoidettu yhtä hyvin ja paljon rehellisemmin kuin porvariston osakeyhtiöitä. En ymmärrä, kuinka voitte puhua joukkojen sivistymättömyydestä Saksassa sen jälkeen kun työläisemme ovat todistaneet loistavasti poliittisen valveutuneisuutensa voitokkaassa taistelussaan sosialistilakia vastaan. Pidän paljon vakavampana esteenä niin sanotun sivistyneistömme valeoppinutta pöyhkeilyä. Meiltä puuttuu tietysti vielä teknikkoja, agronomeja, insinöörejä, kemistejä, arkkitehteja jne., mutta voimmehan viime kädessä ostaa niitä itsellemme samoin kuin kapitalistitkin, ja mikäli muuta-

* Nykyinen nimi Wroclaw. *Totm.*

mia kavaltajia — joita varmasti osoittautuu olevan tuossa yhteiskunnassa — rangaistaan niin kuin kuuluu opiksi toisille, niin he ymmärtävät, että heidän etujensa mukaista on lakata varastamasta. Lukuunottamatta näitä asiantuntijoita, joihin lasken myös koulunopettajat, tulemme erinomaisesti toimeen ilman muita »sivistyneitä», ja sitä paitsi nykyinen kirjailijoiden ja ylioppilaiden virtaaminen tulvanaan puolueeseen saattaa aiheuttaa monenlaista vahinkoa, jollei vain noita herroja pidetä kurissa.

Itäelbeläisten junkkereiden latifundiumit, suurtilat, mikäli turvataan niiden asianmukainen tekninen johto, voidaan vaivatta luovuttaa vuokralle nykyisille päiväläisille ja maatyöläisille, ja niitä voidaan viljellä kollektiivisesti. Jos tällöin tapahtuu jonkinlaisia yhteenottoja, niin siitä ovat vastuussa herrat junkkerit, jotka olemassaolevasta koululainsäädännöstä huolimatta ovat saattaneet ihmiset tuohon villiyyden tilaan.

Suurimpana haittana tulevat olemaan pientalonpojat ja ne kyllästyttävät ylen viisaat sivistyneet, jotka tekeytyvät kaikkitietäviksi sitä enemmän, mitä vähemmän ovat perillä asiasta.

Kun siis joukkojen keskuudessa on riittävä määrä kannattajia, suurteollisuus ja latifundiumien tyyppinen suurmaanviljely voidaan yhteiskunnallistaa hyvin pian, jos valtiovalta tulee olemaan käsissämme. Muu seuraa tätä joko nopeammin tai hitaammin. Omatessamme suurtuotannon meistä tulee tilanteen herroja.

Puhutte vastaavanlaisen tietoisuuden puutteesta. Sitä kyllä ilmenee, mutta aatelis- ja porvarispiireistä peräisin olevien sivistyneiden keskuudessa, jotka eivät osaa kuvitellakaan, miten paljon heidän on vielä opittava työläisiltä...